

Vergaderjaar 2019–2020

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 542

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2020

Tijdens het Algemeen Overleg (AO) terrorisme op 29 januari jl. heb ik uw Kamer een brief toegezegd over de aantallen uitreizigers en terugkeerders in Europa (Kamerstuk 29 754, nr. 451). Op 1 november 2019 heb ik uw Kamer een brief doen toekomen waarin ik in algemene zin in ben gegaan op de aantallen en maatregelen ten aanzien van uitreizigers.¹ In deze brief schets ik de Nederlandse situatie en ga ik specifiek in op de actuele aantallen uitreizigers en terugkeerders in Europa.

Uitreizigers en terugkeerders in Nederland

Op basis van openbare informatie van de AIVD is bekend dat sinds 2013 ongeveer 300 volwassen personen met jihadistische intenties succesvol zijn uitgereisd vanuit Nederland naar Syrië en Irak. De meeste van hen sloten zich aan bij ISIS. Er zijn ongeveer 60 personen uit terroristisch strijdgebied teruggekeerd naar Nederland. Onder terugkeerders worden mannen en vrouwen verstaan die zijn uitgereisd naar terroristisch strijdgebied en die zijn teruggekeerd naar Nederland. Daarnaast zijn er ongeveer 100 personen gesneuveld bij de strijd. Dit houdt in dat er nog ongeveer 140 volwassen personen met een Nederlandse link op dit moment uitgereisd zijn.^{2 3}

Uitreizigers en terugkeerders in Europa

De veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft een definitie voor

¹ Kamerstuk 29 754, nr. 528

² <https://www.aivd.nl/documenten/publicaties/2017/02/15/aivd-publicatie-terugkeerders-in-beeld>

³ <https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorisme/dreiging/uitreizigers-en-terugkeerders>

Foreign Terrorist Fighter vastgesteld in resolutie 2178.⁴ Door lidstaten wordt hier in principe aan vastgehouden. Zoals ook aangegeven in mijn brief van 1 november 2019 kan het echter voorkomen dat (organisaties binnen) lidstaten deze definitie anders toepassen, bijvoorbeeld omdat een persoon waarvan de uitreis op het laatste moment -bijvoorbeeld in Turkije- is voorkomen ook aangeduid wordt als terugkeerder. Hierdoor zijn cijfers van lidstaten niet volledig vergelijkbaar met elkaar.

Rekening houdend met deze praktische beperking informeer ik uw Kamer door middel van onderstaande tabel. Deze bevat een overzicht van aantallen personen die met jihadistische intenties vanuit Europa zijn uitgereisd naar Syrië of Irak om zich aan te sluiten bij ISIS op basis van de gegevens uit het onderzoek van de International Centre for the Study of Radicalisation van juli 2019. Hierin zijn personen die zijn uitgereisd en zich hebben aangesloten bij Ha'yat Tahrir al-Sham of Al Qaida niet meegenomen. De cijfers in de tabel voor Nederland wijken onder andere hierdoor af van de bovenstaande cijfers van de AIVD. Vanuit Europa zijn er sinds 2013 ongeveer 3.600 mannen en 900 vrouwen uitgereisd naar Syrië of Irak om zich aan te sluiten bij ISIS. Van deze groep uitgereisde personen zijn ongeveer 1100 mannen en 200 vrouwen teruggekeerd. Een deel van de nog uitgereisde personen is vermoedelijk overleden.⁵

Tabel 1: Overzicht uitreizigers en terugkeerders in Europa¹

Land	Uitreizigers	Terugkeerders	Totaal nog uitgereisde personen
België	602	135	467
Bulgarije	10	0	10
Denemarken	150	72	78
Duitsland	978	374	604
Finland	80	41	39
Frankrijk	1.435	286	1.149
Ierland	28	1	27
IJsland	1	0	1
Italië	127	10	117
Kroatië	5	0	5
Letland	2	0	2
Luxemburg	1	0	1
Nederland	247	55	192
Noorwegen	90	40	50
Oostenrijk	226	93	133
Polen	30	0	30
Portugal	13	2	11
Slovenië	10	2	8
Spanje	191	42	149
Zweden	266	148	118
<i>Totaal</i>	<i>4.492</i>	<i>1.301</i>	<i>3.191</i>

¹ ICSR July 2019: From Daesh to «Diaspora» II: The Challenges Posed by Women and Minors After the Fall of the Caliphate

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

⁴ The term «foreign terrorist fighters» is to be found in United Nations Security Council resolution 2178, which defines them as «individuals who travel to a State other than their States of residence or nationality for the purpose of the perpetration, planning, or preparation of, or participation in, terrorist acts or the providing or receiving of terrorist training, including in connection with armed conflict».

⁵ ICSR July 2019: From Daesh to «Diaspora» II: The Challenges Posed by Women and Minors After the Fall of the Caliphate